

Methodisch referentiekader werkzame elementen tegen polarisatie en radicalisering*

Type interventie	Uitgangspunt	Voornaamste conclusies	Aandachtspunten
Systeembenadering	Verbetering persoonlijke leefomstandigheden via samenhangend hulpverleningsaanbod doet radicaal gedrag jongere verdwijnen	<ul style="list-style-type: none"> • Systeembenadering effectief tegen antisociaal en crimineel gedrag van jongeren, effectiever dan andere vormen van hulpverlening, integrale aanpak is voornaamste succesfactor • Systeembenadering beloftevol voor radicale jongeren: kans op 'normaal leven' wordt vergroot • Aanpak slaat vooral aan bij jeugdige meelopers, minder bij harde kern • Effect op ombuigen radicale ideologie minder eenduidig 	<ul style="list-style-type: none"> • Stel samenhang radicaal gedrag en sociale omgeving vast • Benadruk positieve ontwikkelingen jongere • Stimuleer verantwoordelijk gedrag van gezinsleden, ontmoedig onverantwoordelijk gedrag • Maak interventie actie-georiënteerd • Besteed ook aandacht aan problemen overige gezinsleden
Peermethode	Wanneer risicojongeren worden aangesproken door peers heeft dit een gunstiger uitwerking dan inzet van beroepskrachten	<ul style="list-style-type: none"> • Peer mediation levert positieve bijdrage aan gepolariseerde verhoudingen en conflicten tussen jongeren. • Vooral jongeren die opgeleid worden tot bemiddelaar trekken profijt (vergroten conflictoplossend vermogen, verbeteren sociale vaardigheden). Effect peer mediation op jongeren die zelf worden bemiddeld minder zichtbaar • Oorzakelijk verband tussen inzet jongeren en positieve resultaten peer mediation niet vast te stellen • Peereducatie mogelijk beloftevol voor kwetsbare moslimjongeren. 	<ul style="list-style-type: none"> • Peer mediation komt meest tot zijn recht in lichtere conflictsituaties, in relatief vroeg stadium van spanningen • Peermethode kan toegevoegde waarde hebben, maar het is niet wenselijk inzet van volwassen professionals volledig te vervangen door jongeren • Belangrijk inzet van peers vanuit moreel oogpunt te bezien: is het in alle conflictsituaties ethisch verantwoord om jongeren in te zetten?
Overbruggend contact	Contact tussen jongeren met verschillende achtergrond leidt tot meer tolerantie	<ul style="list-style-type: none"> • Overbruggend contact heeft grosso modo een gunstig effect op wederzijdse beeldvorming (afname vooroordelen en stereotypering) • Overbruggend contact verricht geen wonderen: uitwerking van het positieve effect is in het algemeen klein. Geen bewijs dat effect beklijft op langere termijn • Bepaalde condities kunnen slagingskans overbruggend contact verkleinen (bijvoorbeeld ontoereikende professionele begeleiding), met zelfs kans op averechtse effecten (verdere verwijdering tussen jongeren, bevestiging stereotiepe beelden) • Algemene conclusies over positief effect overbruggend contact gaan niet per definitie op voor jongeren 	<ul style="list-style-type: none"> • Stimuleer empathie aan de hand van concrete voorbeelden, scenario's en rollenspellen • Zorg voor herhaaldelijk en structureel contact • Wees terughoudend met het behandelen van multiculturele thema's in de klas • Zorg voor een open gespreksklimaat, voorkom moraliseren • Beperk onzekerheidsgevoelens over de ander: zoek een neutrale omgeving
Weerbaarheidsversterking	Versterken gevoel van eigenwaarde maakt jongeren weerbaarder tegen radicale gedachten of personen	<ul style="list-style-type: none"> • Wetenschappelijk onderzoek is niet eenduidig over positief effect van zelfvertrouwen op gedrag en sociale relaties van mensen • Veronderstelling dat hoog zelfvertrouwen bijdraagt aan voorkomen probleemgedrag jongeren wordt in beperkte mate door wetenschappelijk onderzoek bevestigd (vermeende positieve effecten van groot zelfvertrouwen twijfelachtig, soms treedt zelfs negatief effect op) • Verband tussen versterking weerbaarheid en vatbaarheid voor radicalisme is moeilijk vast te stellen 	<ul style="list-style-type: none"> • Interventies dienen gericht te zijn op 'bufferen' zelfvertrouwen van jongeren, in plaats van zelfvertrouwen in directe zin te verhogen • Laat radicale jongeren reflecteren op eigen waarden ten opzichte van moderne en verdraagzame waarden • Stimuleer morele oordeelsvorming aan de hand van ingebrachte praktijkvoorbeelden